

Lazda atsisuka kitu galu

Amerika jau alkertama nuo
gyvybiškai svarbių žaliau
centru Pielę jūros srityje

TOKIO. Pasak Domei, gerai informuotose Tokio sluoksniuose pareiškiamas, jog dabar Japonija galinti išvendinti ūkinę blokadą Jungtinė Valstybių atžvilgiu, nes amerikiečių karo laivynas po nai-kinančio pralaimėjimo Havajų vandenynse jau nebepajėgia apsaugoti laivų judėjimo tarp Jungtinė Valstybių ir Pielę jūros sritys. Be to, minėtuose sluoksniuose nu-rodoma, kad, tokioms bazėms, kaip Midway, Wake, Guamas, Havajų ir Filipinų salos, esant sunaikintoms ar atsidūrus japonų rankose, Junginė Valstybės yra neįkuos priėjimo prie gyvybiškai svarbių žaliau Pielę jūros srityje. Tu žaliau tarpe yra antimonijus chromas, manganas, Manilos kana-pės, chininas, kallis, guma, cinas, volframas ir gyvasis sidabras, kurių Vakarų pusrūtulyje stinga. Su-tinkama su mintimi, kad Jungtinė Valstybės yra svarbių medžiagų turinčios atsargas daugeliui metu, tačiau Jungtinė Valstybės me-džiagų trūkumas bus vis labiau jaudžiamas, nes ašies valstybės ve-siančios žaibo kara prieš Jungtinė Valstybės in'eresus Ramiajame ir Atlanto vandenynuose. Tu sluoksniu nuomone, Jungtinė Valstybės atsidūrusios beveik neįmanomo už-davinio akivaizdoje: rasti būdu pusrūtulio ribose apsirūpti 3.200 milijonų dolerių vertės igabemamo-mis medžiagomis ir rasti rinkas 4.100 milijonų dolerių vertės eks-porto gaminiams.

Slovakija ir Rumunija laiko save karo padėtyje su Amerika ir Anglia

BRATISLAVA. Slovakų spaudos biuras šiandien skelbia šitokių vyriausybės pareiškimą:

Pasiremdama 1940 m. rugėjo 27 d. trišalio pakto trečiu paragrafu, prie kurio Slovakija prisidėjo 1940 m. lapkričio 24 d., slovakų vyriausybė pareiškia, kad pagal respublikos prezidento nutarimą Slovakų Respubliką nuo šios dienos laiko save karinėje padėtyje su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis ir Di-žiaja Britanija.

BUKARESTAS. Rumunų vyriausybė šiandien Amerikos pasiuntiniui pranešė, kad Rumunija, kaip partneris trišalio pakto, būdama su-rišta su Vokietija, Italija ir Japo-nija, laiko save karinėje padėtyje su Jungtinėmis Valstybėmis.

STOCKHOLMAS. Kaip praneša New Yorko siūstuvas, Panamoje visi japonai, vokiečiai ir italai buvo išgabenti į internavimo sto-viklas.

Milžiniškas Fiurerio kalbos įspūdis Japonijoj

TOKIO. Retai kada su tokiu di-elu susidomėjimu priimama kuriuo nors užsienių valstybės vyro išvedžiojimai, kaip ši kartą vaka-rykščias Fiurerio pareiškimas. Tokio radio pertransliuoto Reichstagio posūdžio klausēsi platus Japonijos sluoksnių, ju tarpe daug vadovaujančių asmenybių. Posēdžio klausēsi ir buvęs Japonijos užsienių reikalų ministeris Ma-cuoka, kuris po to ikykusiame pa-sikėjime su spaudos astovais pabrėžė, jog Japonija dėl Anglijos ir Amerikos laikymosi vis tiek anksčiau ar vėliau būtų turėjusi ištoti į karę. Jis pats savo laiku darės viską išvengti karui ir ta-prasme nekarta yra dares žygijus pas prezidentą Rooseveltą. Tačiau, dėl Roosevelto nusistatymo viskas buvo veltui. Glaudžiausias ašies valstybių bendradarbiavimas yra savaimė suprantamas būtinumas. Reikia laikyti apgai-lėtiu, kad Čunkingas nelaiko sa-

ve bendru didžiosios Azijos tautu-šeimos nariu ir nebendaradariau-ja su triju valstybių pakto na-riais jų pasistatyti istorinei mi-sijai. „Aš esu iš visos širdies lai-mingas, sako ministeris pirmimin-kas, galédamas pergyventi triju pakto sustiprinimą ir esu giliai išsitikinęs, kad japonų tautos laukia didelė ateitis“. Aš esu juo la-biau išsitikinęs pergale, nes mes kovojaime už teisingą reikalą ir tuo pačiu laiku mes remiamės diele jéga.

TOKIO. Fiurerio pareiškima Reichstage, o taip pat karo padėties tarp ašies valstybių ir Jungtinė Valstybių proklamavima, ja-ponų laikraščiai vadina jaunuju valstybių kryžiaus karo už naują geersnė pasaulio santvarą pra-džia. Laikraščiai konstatuoja, jog dabar Jungtinė Valstybės bus priverstos kovoti dvejose fron-tose. Jau iki šio momento Jung-

tinės Valstybės Ramiajame van-denyne buvo skaudžiai palieatos. Pasiekus laimėjimo, iš triju visos žemės ketvirtadalių bus pasalinta Jungtinė Valstybės ir Anglijos itaka. Laikraščiai nurodo, kad Rytų Azijos erdvėje Tajo valstybė teisingai supratė padėti ir isto-rinių pakrypimą, ir atsisakė nuo neutralumo. Ryžtinga tvarkos valstybių jėga sunaikins Angliją ir Jungtinės Valstybes. „Vokietijos ir Italijos karo paskelbimas Jungtinės Valstybės“ rašo „Nochi Šimbun“, sudaro nauja pasaulio istorijos skyrių. Laik-raščiai pažymi, kad Anglija ir Jungtinė Valstybės negalėsiančios toliau varyti slaptas intrigas ir bus priverstos ložti atviromis kortomis. Japonų tauta ranka rānkai su Vokietija ir Italija di-džiausiu pasiryžimu žygioja ke-liu, kuris veda į didžiojo tikslu pasiekimą.

Atlante nuskandinti 4 britų laivai Kovos Šiaurės Afrikoje vis dar nesibaigia

ŠVYRIAUSIOSIOS FIURE-
RIO BŪSTINĖS. XII. 12. Vyriausioji kariuomenės vadovybė pra-neša:

Rytų fronte ir vakar tebevyko tik vandinio pobūdžio kovos veiksmių.

Atlanto vandenynė vokiečių po-vandeniniai laivai paskandino keturis britų laivus bendro 27.700 brt.

Ju tarpe vieną didelį tanklaivį. Be to, torpedomis buvo sunkiai sužaloti du sargybos laivai ir vie-nas tanklaivis.

Nesėkmėmis britų karienės avia-cijos kliudymo puolimai vakar dieną buvo nukreipti prieš Vokiečių jūrą erdvę, o pereita naktį prieš Šiaurės ir vakaru Vokietijos sritis. Cia buvo numušti du prie-šo bombonešiai.

STOCKHOLMAS. Iš atitinkamu-
brity Šaltinių Reuteris patiria, kad
britai iš priešakinio Hongkon-g
pozicijų traukiasi.

TOKIO. Kulan Bu salos, kurios yra Amoy srityje, kaip Domei iš Sanchajaus praneša, gruodžio 11 dieną buvo užimtos japonų kariuomenės dalinių.

SANCHAJUS. Kaip iš japonų aviacijos bazės Pietų Kinijoje pranešama, stipris japonų bombonešiu dalinių penktadienį ryta vėl puolė Hongkongą. Bombos pataikė į karienius objektus, padarydamos didelius nuostolius. Be to, buvo išmėtyta at-sišaukima, kuriuoje kinai gyvento-jai raginami sukilti prieš anglių amerikiečių priespaudą ir prisidėti prie triju didžiuju valstybių kryžiaus karo Rytų Azijai išlaisvinti.

TOKIO. Kaip vyriausiosios ja-ponų kariuomenės vadovybės žemyno kariuomenės skyrius praneša, aviacijos dalinių penktadienį puolė laivus Penango uosto, Malakos pu-siasalio vakarinėme krante.

Vienas laivas buvo nuskandintas ir kitas buvo sunkiai su-žalotas.

Kiti aviacijos daliniai netikėtai puolė krantinę ir apmėtė bombomis uosto sandėlius ir įrengimus.

SANCHAJUS. Apie sėkmingsią ja-ponų kariuomenės išlaipinimą Šiau-rinėje Filipinų dalyje dabar iš Ma-lakos gauta smulkesnį žinių.

Išskėlimas prie Pamplonas buvo remiamas parašiutininkų daliu. Išlaipinimas atliktas apie 250 kilometrų ilgio pa-kraštyje.

Apparyje per japonų karo laivu

Šiaurės Afrikoje kovos vyksta to-liau. Vokiečių ir italių lėktuvu junginiai išsprogdinė britų šar-vočių ir autosunkvežimių kolo-nas.

Išsiplėtusiose kovose ore vokiečių lėktuvai naikintuvai numušė še-sis priešo lėktuvus. Vokiečių kovos lėktuvai pereita naktį bom-bar-davo Tobruko uosto įrengimus ir geležinkelio liniją prie Sidi Ba-rani.

Nuo gruodžio 3 iki 9 dienos bri-tai neteko 69 lėktuvų, ju tarpe 34 Viduržemio jūroje ir Šiaurės Afrikoje. Per tą patį laikotarpi, kovoje prieš Didžiąją Britaniją, žuvo mūsy 18 lėktuvų.

BERLIN. XII. 12. Apsuptojo Sevastopolio fronte naktį į gruodžio 11 d. vokiečių kariuomenė atrėmė atkaklius bolševiku ban-

dymus prasilažti. Nežūrint di-žiaus nuostolių,

priekšas pakartotinai mėgino pra-silažti, ištisais pulkais puldamas

vokiečių pozicijas.

Kai kuriose vietose ivyko labai smarkių kovų, per kurias priešo junginiai buvo sumalti arba iš-skaidyti. Vokiečių artillerija gruodžio 10 d. nors smarkiai lijo ir buvo tiršti rūkai, sėkmingai šaudė į bolševiku pozicijas ir susti-pinimus.

ITALU PRANEŠIMAS

ROMA. XII. 12. Kariuomenės vyriausiasis štabas praneša: Mar-marijce tebevyksta kovos į va-karus nuo Tobruko.

Buvo atremti nauji stiprūs tankų paremti priešo užpuolimai. Solumo ir Bardijos srityje iš abie-

ju pusėi smarkiai veikia artilerija. Smingamieji vokiečių ir italių bombonešiai pakartotinai bombardavo Bir Hacheimo srityje auto-vežimių ir motorizuotos kario-

menės voras. Per oro kautynes vokiečių naikintuvai numušė še-sis lėktuvus. Laivyno junginys, kuris

gruodžio 10 d. bombardavo Der-na, buvo pakartotinai bombarduo-jamas iš vokiečių lėktuvų. Bom-bos pataikė į vieną kreiseri ir vie-ną laivą naikintoją. Italų naikin-tuvai buvo numušė du priešo lėktuvus.

Trečias lėktuvas buvo numuštas, jam mėginant iškristi į Argosto-lio lanką. Jis numušė zenitiniai pabūklai. Vienas mūsy lėktuvas nebesugrižo. Gruodžio 11 d. ryta į Derną vėl šaudė vienas priešo kreiseris ir du laivai naikintojai.

Keli sviediniai vėl pataikė į „Prin-cipe di Piemonte“ ligoninę, kuriai buvo padaryta nedidelės žalos. Laivyno kranco baterijos šaudė į kreiseri, į kuri, kaip atrodo, pa-

taike. Per Bengazio puolimą nakti į gruodžio 11 d. buvo užmušti trys žmonės. Jokiu nuostoliu nebuvavo padaryta. Mūsy lėktuvas buvo bombardavo La Valettos laivyno baze (Maltoje). Gelbėjant nuskandinto anglių laivo, apie kurio nuskandintimą buvo pranešta gruodžio 10 d. kariuomenės pranešime, išula, pa-vyko išgelbėti 1800 vyrių, ju tarpe kelis sužeistuosius.

Litvinovo pareiškimas Vašinglone

AMSTERDAMAS. Anglių infor-macijų biuro žiniomis, sovietų am-basadorius Vašingtone Litvinovas po ilgesnio pasikalbėjimo su už-sienių reikalų ministeriu Hulliu pareiškė, kad sovietų vyriausybė nustatys Sovietų Sajungos politi-ne laikyseną konflikto tarp Japo-nijos, Anglijos ir JAV atžvilgiu. Prieš atsilankydamas užsienių rei-kalu ministerijoje, Litvinovas vie-ną valandą tarėsi su Rooseveltu.

bombardavimą padaryti dideli nuos-toliai.

AMSTERDAMAS. Per New Yorko radiją buvo pranešta: Londone pagarsinta, kad telegramomis iš kompetentingų šaltinių patirta, jog pagrindinis japonų pajėgų spaudimasis yra nukreiptas į Malakos pu-siasalio Šiaurės vakarų srity.

Britai pasitraukė į užpakalines pozicijas.

AMSTERDAMAS. Pasak Reute-rio, oficialus Jungtinė Valstybių karo departamento penktadienio ryta pranešimas yra tokis: „Vyriausiasis Tolimųjų Rytų vadų pranešė, kad japonai pravedė visa eilę su-telktų Lucono salos puolimą. Vie-nas priešo kariuomenės sutelkimas pranešamas prie Lagaspio ir vakarienne Cambalės pakraštyje. Prie-

šas stiprūs savo kariuomenę prie Appario ir Vigano. Iš Havajų karo lauko repanešama jokių veiksmų. Vakariniame karo lauke padėtis ne-pasikeitusi.“

Hartas penktadienį spaudos konferencijoje Maniloje pranešė, Jungtinė Valstybių Cavite bazės doka, kuriuos pirmadienį ir vėles-nėmis dienomis bombardavo japonų lėktuvių, tebedegė dar penktadienio ryta. Hartas pridūrė, kad še gaisrai dar esą tokie stiprūs, jog gelbėjimo būriai negali pris-

artinti prie gaisro židinių.

Todėl ir dar negalima pranešti tikslų nuostolių duomenų. Vis dėlto, kaip pareiškė kontradirolas Har-tas, tenka pasakyti, jog ypač žymūs nuostoliai yra laivyno personalo tarpe.

Didžioji Cavite dalis bom-bo-mis yra sunaikinta. Taip pat pataikyta ir į naftos rezervuarus.

Jungtinė Valstybės lėktuvai sun-kiai nukentėjė kovose su japonais ir sugrižė visiškai sušaudyti. Spaudos konferencija Maniloje dėl naujo oru pavojaus turėjo būti nutraukta nelaiku.

Saugokitės dėmétosios šiltinės

Pradedanti plisti Lietuvoje dė-mėtoji šiltinė yra pavojinga liga. Kiekvienas turi žinoti, kad kur nešvara ir purvas, ten ir utėlės. Ne-švara ir purvas yra apsilaidimo, o ne neturto ir vargo pasekmė.

Gerausia visiems prieinama prie-monė utėlėms naikinti yra pirtis ir duonkepė krosnis. Pirtyje apšvari-namas kūnas, o krosnyje galima iš-naikinti drabužiuose gyvenančias utėles.

Sunaikinti vien utėles nepa-kanka: reikia sunaikinti ir utėlių kiaušinėlius — glindas, kurios yra plaukuose ir drabužiuose.

Tuoju pat pats ir visa šeima

Bekanntmachung

Zum Einsatz für die Bekämpfung des Flecktyphus ordne ich an, dass alle Sanitätsunteroffiziere und Sanitätsfeldwebel des ehemaligen litauischen Heeres sich innerhalb drei Tage bei dem zuständigen Kreisarzt oder Stadtarzt ihres Wohnsitzes zu melden haben.

Ausgenommen hiervon sind die Sanitätsunteroffiziere und Sanitätsfeldwebel des ehemaligen litauischen Heeres, die dieser Meldepflicht nicht nachkommen, oder sich der zum Schutz der Volksgesundheit notwen-digen Massnahmen entziehen, werden bestraft.

Der Generalkommissar in Kauen im Auftrage
gez. NABERSBERG

Kauen, 11. 12. 41.

Kovai su dėmétaja šiltine aš iš-a-kau, kad visi buvusios Lietuvos kariuomenės sanitarijos puskarininkai ir sanitarijos viršilios per tris dienas išregistruoti pas atitinkamą savo gyvenamosios vietas apskrities gydytoja arba miesto gydytoja.

Sis išakymas neta

LITERATŪROS BARAI

Literatūrinis vacuumas

Pasitaiko ne vien politinio, kariño, bet taip pat ir literatūrinio vacuumo. Toks vacuumas taip pat tuščiaviduris, kaip ir kiekvienas reiškinys, susleistas su vacuumu savoka. Be abejo, kad visur, kur tik bet kuris vacuumas pasireiškia, tenka rūpintis, kad jis būtų pašalintas. Tuo būdu ir literatūrinė tuštuma arba vacuumas, niekados negali būti pateisinas. Tat kenkia visems — ir skaitojamoms ir patiemis kūryjams!

Tačiau paméginkime keiliais pažydišias paliesti minimą vacuumą. Pamatyse, kad iš tikro toji "užtumta eggistuota, ir, kad ne vienas jos vra nutraukiamas i pat dugna, o kitas ten ir visai žuvo. Juk nieko nėra tuščesnio, jei literatas negali pavaizduoti, nusakyti bet kurio vaizdo, nuotykio, fragmento. Visviena ar jis ta' kūrybiniu būdu ar tariamuoju fotografiavimu darytu, bet vis dėto reikalinga, kad vienas darbas neturėtų literatūriniu vacuumo. Bet jei tokiu žymiu pasitaiko, tai reikia ju vengti. Ypatingai to reikia vengti jaunesniams literatams. Tačiau paméginkime pašekti, kuri nors rašnai, tai bemaštant sutiksme tuščiu sakiniu, savo rūšies reliatyviniu frazu!

Juk jei sakoma, kad pvz. šokėja gražai, puikiai šoko, tai ta' vėnas pats prieveiksmis dar mieko nepasako, kaip gražai šokėja šoka. Todėl, tur būti, geriau jau taip parašyti, "a"vaizduoti, kad nereikia skaitoja tikinti, kad iš "tikro šokėja, „gražiai“ šoka, bet kad pats skaitojo išsakytis iš paties faktu aprašymo, nušvietimo, interpretacijos, kompozicijos pamatyti, kad šokėja tikrai „puikiai“ šoka. Tokiu literatūriniu vacuumu pažydeliu pasitaiko neretai, o todėl su jais, kai su literatūriniu pobūdžiu tuštybėmis, kiekvienam literatui tenka kovoti.

Ne tik tas „puikiai“, ar „gražiai“ pasitaiko literatūriname vocumje, bet taip pat ir visa ellė kitų žodžių. Labai dažnai yra vartojamas ir šis lieuviškas, ir trumpas, ir pakankamai skampus, ir pagaliau reikalingas žodelis, tai būtent „kažkaip“. Galime eiti literatūrinį lažbū, kad kartais paskaita nedidelj kūrinėliu tu „kažkaip“ atrasime labai daug. Cia pamatyse, kad novelės herojus „kažkaip“ išvertė akis, kad novelės mergelė „kažkaip“ nusijuokė, kad, pagaliau, senė, „kažkaip“ suvajoto ir kita. Tačiau kai visas tas „kažkaip“ reiškia?

Nesunku pastebeti, kad ties šiuo žodeliu autorius susiduria su bent kuriuo sunkumu. Autorius turėjo ryškiu pavaizduoti, pvz. veiksmą, jis charakterizuoti, palyginti, pagaliau, sukurti nauju apibūdyti ir palyginti, betgi au'o riui, tai, atrodo, buvo sunku padaryti ir jis pastenkino iprastu „kažkaip“. Tas „kažkaip“ jau taip yra mūsų literatūroje paplitęs, kad rodos sunku nuo jo ir apsisaugoti. Betgi rūpinantis stilistikos klausimais, o taip pat literatūrinės pilnaties dalykais, o ne literatūriniu vacuumu nuotykiu, galima ir nuo „kažkaip“ apsidrausti. Betgi viena reikia atsiminti, kad tas „kažkaip“ yra būtinės ir naudotinės, tačiau savo vietoje. Taip kai prieveiksmių „gražiai“, „puikiai“, „švelniai“ yra vartotini, taip var'o inas yra ir „kažkaip“. Tačiau kai kiekvienas žodis turi savo vietą arba tikriau „funkcija“, kuri veikia viša sakini, viša stiliu, taip ir še žodžiai turi būti pagal tokią „funkcijos“ taisyklę pavartoti. Tada bus viskas gera!

Nemenkesnio rūpesčio kelia ir antras literatūriniu vacuumu variantas. Tai tematinis liera ūrinis vacuumas. Cia nekalbame apie bendrą kūrybos savoka, apie tai kas yra menas ir literatūros kūryns, kuriu pradū jie turi turėti, nes čia veikia senoji taisykla, kad menas ir literatūra turi apskritai naujaip pavaizduoti daiktus, ypač jų vidaus turinį. Tai yra savo rūšies literatūriniu „Ding an sich“ pastangos visa tai išreikštai. Jei yra kalbama apie tyrojo proto formas arba kategorijas, tai literatūroje taip pat galima ir reikia kal-

beti apie naujas valzduotės formas arba žanrus, ypač pradedant kurti kiekvieną naują kūrinį. Todėl suprantama, kad kiekvienas kūryns ėmatiniu atžvilgiu turi būti naujas, ir negali prilygti literatūriniam vacuumui. Tiesa, gyvenime gana dažnai pasitaiko, kad suaktualėja kuri nors tema. Tačiau kūrėjai negali, kaip iš laumės maišo, pilti ir pilti, tik tą pačią ir tą pačią tema. O juk tokiai dalykų pasitaiko, kad ir toli nesigraibys ant. Todėl visa tai yra ne kas kita, o tik literatūriniu vacuumu liūdnas faktas. O nuo tokio fakto, tegul mūsų literatūros d'evulis gelbsti!

Kaip gi apsidrausti nuo tokio literatūriniu vacuumo aktualios temos atžvilgiu? Tai gana jautrus klausimas, betgi atsakymas dar jautresnis. Cia literatas, kūrėjas turi pa's atsakyti jau daugelio kolegų išmėgintos temos. O jis išdrysta iš naujo mėginti vaizduoti, tai čia visą žygį turi išpirkti bent jau kūrinio faktūra, atseit, formalioji kūrinio pusė. Tačiau,

Lietuvių liaudies menas dainose ir giesmėse

Liaudies sukurta daina ir liaudies menas lydėjo lietuvių jo liūdnais ir džiaugsmingais momentais. Liūdesio plonoje aplinkoje daina ir menas buvo tie svarbiai veiksniai, kurie kėlė kovos dėl kultūrinės bei socialinės laisvės nuotaiką, o džiaugsmingais momentais ugdė kūrybini entuziazmą bei savitumo supratimą.

Tai, kas yra gražaus liaudies mene, daina išreikšė "melodiją". Liaudies menas apipavidalino tą simboliką, kuri pabréžta dainos nosme. Tos dainos ir meno paralelizmas nėra atsitiktinis, bet gyvenimiskas ir suprantamas: dainos ir liaudies meno kūrėja juk yra ta pati bendruomenė. Jei daina pradėta nuo refreno, tai menas —

jei vieno ir kito dalyko nėra, tai kas gi čia bepasileika? Čia bepasileika tik tas apgalėinas literatūriniu vacuumo faktas, apie kuri jau kalbėjome, o, be to, nuo kurio kviečime ir kviečame, kaip galime geriau, greičiau ir gražiau atsipalauduoti. Tai yra neabejotinės ir reikalingas kiekvienam kūrėjui žygis.

JUOZAS ŽLĀBYS

25 metų vokiečių žurnalistikos mokslui

Sliomis dienomis suakio 25 m. žurnalistikos katedros suakaktis prie Leipcigo universiteto. Žurnalistikos mokslo katedra buvo įkurta 1916 m. Nuo to laiko žurnalistikos mokslo padėti tvirti pagrindai. Nors ir anksčiau buvo ta kryptimi dirbtas ir turėta tam tikra to mokslo ir darbo tradicija, tačiau naturėta specialaus žurnalistikos mokslo instituto ir, pagaliau, katedros.

Vokiečių laikraščiai ir prieš tai buvo mokslo objektas, kai dar spauda ne buvo pasaulio galybė, tačiau tikruoju mokslo turiniu, laikraščiai pasidėti vėlesnius laikus. Net antrajie 17 amžiaus pusėje buvo iš katedru kalbėta apie laikraščius, nors tos kalbos dažniausiai buvo kritikos pobūdžio. Iš čia, nuo paskaitų universitetuose, o taip pat atskirų leidinių, susilaikia Halles juristo Johano Peterio von Ludwigo asmenys, kuris dabar laikomas tikruoju žurnalistikos mokslo pirmtaku.

Jau tais laikais į laikraščių nežūrėta, kai į vien atspausdinėti labą, kur istorikai galėtų gauti atitinkamų žinių, bet kai į tam tikra aplinkybių ir itaku turinį ir išdava. Tokiu pažiūrų laikėsi ir Leipcigo Žurnalistikos instituto grindėjas Karolis Bücheris. Jis ypač rūpinosi žurnalistikos moksliu ir gyvenimo gerove.

Prieš tai, negu 1916 m. spaliu m. buvo įkurta Leipcigo Žurnalistikos institutas, buvo įkurdytas „Žurnalistikos skyriaus einant valstybės mokslo seminaras“. Laikraščių ir pašaulio spaudos nagrinėjimai, o taip pat rūpestis žurnalistu dvasiniais ryšiais, pagaliau, medžiaginiais reikalais, buvo Žurnalistikos instituto tikroji programa. Cia ypatingai, po Karolio Bücherio, padirbėjo Erichas Ewerthas.

Pastarasis išėjo iš psychologinio pagrindo ir pasirūpino jaunam žurnalistikos moksliui, po praktikos bandymu, padėti rimtus teorijos pagrindus. Tarp kitokio Ewertho Žurnalistikos mokslo seminaras, kai pagalėjo Leipcigo institutui nurodo-

masis darbas, — ypač kai Ewerthas labai daug reikšmės skyrė politiskai paveiktais viešajai nuomonei. Tokiems visuomeniniams pradams pažinti Leipcigo Žurnalistikos Institutus skiria ir dabar labai daug dėmesio, nors Institutui vadovauja nauji žmonės. Institutas nagrinėja ir laikraščio istorija, o taip pat turi ryšių ir su kitais kultūros mokslo instituto ir, pagaliau, radio ir kita.

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Užsnik, žiemužė

Užsnik, žiemužė, kraują
Ir pėdsakus mirtęs,
Tegu rūmatis virš žemės
Baltus sparnus ištės.

Kam tolimosios žvaigždės
Spindėti bepaliaus,
Tegu per pusnį balta
I nežinią keltaus...

Tegu beržai pratęs
Baltom kasom linguos,
O Baltos pinavijos
Zydės visuos languos.

Užsnik, žiemužė, kraują
Ir ašarų takus,
Tegu balti balandžiai
Nūdien burkuot pabus.

HEIDELBERGO UNIVERSITETUI
555 M.

Heidelbergo universitetas šios žemos semestra pradėjo iškilminga švente. Universitetui suakio 555 metų nuo universitetuose įkūrimo.

NELE MAZALAITĖ

Giesmė rugiuose

I bažnyčia Jaugys jeina tik todėl, kad automobilis sugedo ties šventoriumi, kad šalta stovėti lapkričio žvarbamie liejue, kad tingi ieškoti karčiamos nepažištamo vijoje ir neapsivedė mažų miestelių užėigomis — ir kad čia pat, per nežaušusį rytmę pro skliautėtus langus šviečia žiburus.

O atidarius duris yra tamsu, ir jis galvoja apie šviesos magiją — klibikštys nakti gali pavaduoti švyturį, ir degilas karsto duobėje neatstoja degtuko. — Paėjes į viduri mato — šešios žvakės dega prie didžiojo aitoriaus, ir nedidelė lempa spinksi aukštai, iš kur girdėti vargonai.

Susigūžęs i apsiausta, sėdi siaurame suole. — Pro tamsumą žvigiliouoja šventos vėliavos galionas, niūkso išsimėciusiu klūpančiu moterų figūros kaip užburti akmenys — ir iš stacių rengiasi išlipti klaikliai nutapytas rymietis.

Sone išlinęs vienas kampas karsto

ant katafalko, gal būt, ten pašarvota įvies arba vasara, ir tie pana-

nuo paprasčiausių ir primityvių ornamentų elementų.

Ir daina ir menas turėjo savaje tam tikru mistiniu bei religiniu elementu. Pvz., pagoniškos religijos liekanų randame dainose, kuriose apdainuoja Saulė, mėnulis ir žvaigždės. Pvz.:

Mėnuo Saulėje vedé
pirmą pavasarėlį...

Liaudies mene tauta šiuos savo pagoniškos religijos simbolius išreikšė gyv. namų, klėtų stogo užbaigimui pagrąžinimuose (lėkūse) arba kryžiu bei koplytėliu ornamentų elementuose, kur Saulė, mėnulis ar žvaigždės pavaizduavo daugiau ar mažiau natūralia forma.

Pvz., mūsų liaudies dainose dažnai minimas „žirgelis juodberėlis“, kuris neatskiriamai visą gyvenimą surištas su berneliu. Tas pats dainos motyvas kartoja ir liaudies mene, antkapiniuose paminkluose, kurie seniau ant vyru kapų būdavę net arklių galvos formos. Archeologinė istorija mums aiškiai parodo, su kokių pietinių buvo užkasami arkliai (XIII—XIV amž.). Papuošti ivairiais, kartais net iš sidabro padarytais daiktais. Tradicija veikia.

Ta pati arklių formų motyva sutinkame ir gyvenamų namų lėkių, prieangiu bei klėtiniu pagrąžinimuose.

Dainoje taip pat dažnai sutinkame apdainuojant ir liaudies meno atskirų papuočtus daiktus. Žinome, kad didelė vaidmenį vestuvių apeigose turi gražiai dekoruota skrynia — ji nepamirštama apdainuoti ir liaudies dainose. Pvz.:

... Tose klėtelėse, tose aukštose,
Daug yra margu skrynelių.
Tose skrynelėse, tose margose
Daug yra plonu drobelių...

Nepamirštama apdainuoti ir „margojį lovelę“, „margasį krėselį“ arba „gražai drožinėtas gréblelis“. Daina nesistengia suminėti visų puošybinės elementų skyrium, bet pasitenkinā bendru terminu — „margas“, „gražus“, „plonoji“. Visai panašiai kaip liaudies mene, pvz., skulptūroje, kur nesistengia atvaizduoti atskirų šventųjų individualaus charakterio, bet pasitenkinama tik bendros religinės idėjos išreiškimui. Jeigu dainose minimos juostos, tai ju gražumo epitetas bus „šilkinė juostelė“.

Negana to, lietuvis dainose apdainuoja ir statybos formą bei charakterį. Pvz.:

Iš šaliu dvi klėtys,
Vidury vazaunė,
Pripliti arnočia,
Neišalksiu jauna,
Jo rūmas kryžiavas,
Ant padiaigo gryčia...

(Vadokliu vas.)

Iš tikruju, ir pasirodo, kad šis dainose minimas statybinis stilus seniau tose apylinkėse buvo ypač išplitęs. Daina mini ir statybos puošybinis elementus, pvz.:

Išmargink langelius su žoliųliais,
Parvešiu margele su retymėliais...

Suprantama, kad dainos, kurios apdainuoja statybos formą, nebuvę tokios senos, kaip tos dainos,

mažais gabaliukais. Jis atsistoja išeiti ir pasileika jau iškelia į suolo koja — toje gerkliai plovynėje atsiranda dar vienos balsas. Jis plaukia maštate, praeina nepaliestas ir skaiustas, ir juos visus padengia: dar keli išstati žodžiai, dar kelios blauro gaidos — ir jie atsiliai tolli ir, pagaliau, nūtilsta. Senovinė giesmė gieda kažinės malviniai, ir maloniai, ir viskas pasikeičia — aureolė švytruoją ant nevykusių šventuojančių statulų, gotikos misticai užkloja langus, ir staiga jačia Jaugys, kad jis prieina arti prie Dievo. Jo sirdis atsiveria ir išėjusi krinta prie aitoriaus su senu tėvu tikėjimu, ramiu ir užtikrintu, ir visi kasdieniški jo darbai yra nereikalingi ir užmirsti. Tokios yra kelios minutės, ir tada balsas dingsta. Dabar jis vėl yra kaip buvęs ir galvoja apie giedojimą blaivai. — Tai gali būti plokštėlė — kažinės žinomo yra tame balse, rodos, jis pažįstamas ir priklausa visam pasaulei, ir kažkaip atsidalięs yra jis, tarsi gyvena pats sau, o ne žmogus.

— Kas dėl pas jūs yra atvažiavę? — klausia, prisilenkės prie artimiausios moters. — Kas? — jis nesuprantą. — Artistas. Giesmininkas. Jis sypterėja ir išsigasta, kad jis išeide įvietą — nusilenkia žemyn ir nebeatsako.

Jaugys eina prie durų ir ieško, kai užlipti ant višķu, tamsumoje knibinėja per laiptus, ir prie vargonų randama jauna dalyvą.

— Tamsta giedojai, — sako džiugiai ir garsiai, kad išgirstu pro muziką; ir nori apkabinti tą žmogų. Nori pažinti, jis ant pečių ir perkeitai per kalnus iš vandenės, nešioti su savimi ir rodyti visiems kaip Melyna Paukštį.

Vargonininkas, neatitraukdamas rankų nuo klaviatūros, papurto galva.

Ir dabar Jaugys susigesta, kad kalbos čia — nuvarges jis susapnavo bažnyčios suole — nes kur būtų dingenės giesmininkas, juk balsas éjo iš aukštai.

Pirmasis dailininkų salionas Kaune

Po didžiųjų ivykių ir istorinių per-

gyvėnių mūsų dailininkai vėl pra-

dėda viešai pasirodyti mūsų plačiajai

yisoumenei bei gausiems vokiečių ka-

riams, kurie dabartiniu metu yra

Kaune arba atsitiktiniai per ji keliau-

ja. Toks pasirodymas — Lietuviai dal-

lės saliono atidarymas. Salionas įreng-

tas Kaune, Laisvės alėja Nr. 25.

Saliono dalyvauja per 20 lietuvių

dailininkų, kurie yra išstati daugiau

kaip šimtą nauju kūriniu. Tat trum-

pai čia apžvelgsime bent svarbiuosius

iš tų dalyvių, būtent:

1. **Viktoria Petraitės** išstati keturi

portretus: a) Dailininko žmonos

portretas, b) politinis kalnys, c) Ra-

štyo Juozas Keliuočio portretas ir

d) Vokiečių karys Villius Rigitis prie

fortepijono.

2. **Antanas Žmuidzinavičius** — Ze-

matinis pateikia savo nauju kūriniu ir

jáuno entuziazmu, nors nesenai

šventemé jo 65 metu sukaktuvės...

Jis duoda keturis paveikslus, būtent:

a) Gržta iš darbo, b) Žemaičių plen-

tas ties Gargždais, c) Gandro lizdas,

d) Dailininkė prie Ronžos (Ronžos

upelis per Palangos miestą įteka į

jáura).

3. **Jonas Janulis** išstati kelis naujus

ir pora senesnius, bet idomius darbu:

a) Fluerio portretas, padarytas

sumanai ir vykusi, kiek tikta yra

imanoma padaryti portretą nepozuo-

jant; b) Žiema Zarasose, c) Saulėta

diena ir d) Pakalnės gatvė.

4. **Skulptorius Juozas Zilka** pa-

teikė 4. kūrinius: Maironis, Dr. J.

Basaničius, Kova su komunizmu ir

Plovėjos iš bronzo.

5. **Skulptorius Vytautas Kočia**

naujai salioną papuoše: Autoportret-

Lietuviai liudies menas

dainose ir giesmėse

(Atkelta iš 3 ps.).

mapradžiukumo klausima, pamaty-

sime, kad giesmė liudies religijam

menui galėjo būti ir pirmi-

nių veiksnys slėžėti bei formai,

nes krikščioniškos religijos meno

objektai lietuvių tautoje neturėjo

pačiamai ilgos tradicijos, kad

būtu galėję susiformuoti pasto-

vas stilius. Tuo tarpu „pasaulie-

tiškas liudies menas“ savo pradus

ir ju raidą plėtojo nuo senų laikų

ir iavirius papuoštas gyvenimo

buities daiktus galėjo tik apdai-

nuoti.

O tie buožbiniai elementai, kru-

rie turėjo aiškių pagoniškosios re-

ligijos bruozu, plėtojosi drauge su

daina ir vienas antro raidą papildė

bei pagilino. Atsiminkime tik-

tai, kad tauta iš pradžiu nekūrė

meno bei dainos vien malonumo

impulso skatinama, bet kūrė vei-

kiama antgamtinių jėgų. Dainos

reisikė pagarbą savo dievams

(simbolinės — religinės dainos),

menu gražino amulėtus. Ir tik iš

šių religinių misterinių pradų išsi-

plėtojo iaviriu dainų rūšys bei

liudies meno atskiros šakos. Il-

gainiui tauta pamiršo dainų bei

meno simbolinę religinę prasmę ir

pamažu jie (daina ir menas) tapo

nuotaikos bei išpūdzio sub'ekty-

viais pergyvenimais. Aišku, kad

šis subjektivinis pradas tik labiau

praplėtė liudies dainos bei liudies

meno kūrybinius horizontus ir

padėjo pilniau formuoti ju liet-

uviaščia charakterį.

Kl. Cebulėnas.

laiku nėra aptéles, apdriskes kupro-

tas žmogus.

— Jis.

Jaugys žūri aplinkui ir leško.

— Giedojo jis, kartoja vargonininkas.

— Kuprius?

Automobilis jau yra sutalsytas ir

šoferis laukia — kaičių tūstovis prie

vartų ir užkalbina Jaugį. Taip, pri-

mema jis, negalima galėti, kiekviena

minutė atneša nuostollus ar pelna,

jeigu laikas priklauso finansininkui

ar fabrikantui. Tik jis norėtų pasi-

kalbėti su giesmininku, — sako te-

bestovinčiam žalia vargonininkui,

— bet to žmogaus niekur nematyti.

— Vargai tamsta būtum patenkintas, — šypsė jaunas žmogus; — su

beprodiavais nelengva susikalbėti.

— Beprotis?

— Sakiu tamstai — tai nelinkins

masis dalykas. Aš čia nesenai, bet visi

žino, ir nors priprato ir nekreipia dė-

mesio — kiekvienas gali papasakoti.

Jeigu tamstai įdomu — — —

— Prasau.

— Gal užsimes pas mane — šil-

čia?

— Ne, turiu svarbu suvažiavimai-

negaliu galėti, bet papaaokas tamsta.

— Tamstai girdėjai, kaičių giedojo

toks buvęs iš mažens — kaičių sidabro

varpeliš — kalbėjo žmonės. Jau ge-

ras bernas buvo, tarnavo ir turėjo

senai neturtinga motina — pries de-

vynerius metus ji dainuoja lau-

kuose išgirdo pravažiuojas iš svečių

ponas. Visuomet dainuodavo: ir mė-

lus vežant, ir mušdamasis su bernais

— juokesi žmonės — dainavo ir ru-

gius kirsdamas. Ponas sugundė ji mo-

kytis, ir kelerius metus jis buvo din-

ges. Tik pasirodydavo pas motiną, ir

jai nedalinavo niekuri — saugojo bal-

są. Paskui pasirodė scenoje, visa žie-

mā dainavo operoje ir koncertuose,

laimingas gyvenimas prasidėjo. — O

laimingas gyvenimas prasidėjo. — O

— Dabar jam yra šalta ir krečia

drebulyus. Jis kellaist ir atidaro maši-

nos duris.

— Dėkui tamstai. Gal tamsta būsi

toks geras sušelpti ta varginė moteris,

— ir jis išsimila geroka pluošta pini-

gu ir išėja vargonininkui į delna. —

— Jau atsisėdes, vėl praveria duris:

— Palaukit — — — Tiesa, ar tam-

ta manai, kad to nelaimingojo jau

negalima pagydyti?

— Be abejo, juk jis buvo išvėžtas į

psychiatrine —

— Ir šiurpulis vis varsto Jaugi pro

skyrui — jo neišnėra iš atminties.

Ir pagalvoja apie patį žmogų nere-

ta. — Ar tikrai negalima padėti? Jis

gydė psychiatrine, sakė — ten ga-

lima nusikratyti stipriausio proto. O

jeigu jis išvėžta į gera sanatorija,

slaugytu rinktiniai gydytojai — ar to

padėtų negalėti sušvelninti, ar ne-

galėtų gražinti ramybės mintis, kad

gali dainuoti?

Juk yra radijas, juk

frakas paslepija visokias figūras — to-

lima aukšta scena monija akis. Daug

kas galas.

Ir vasara nuvažiuoja. — Vargonin-

inkas sutinka jį kaip bičiulį. Ne-

spėja pasakyti jam, ko yra atvykęs

— pats primena jam lapkičio mi-

šias.

— Atsimeni, tamsta, ta, kuris gie-

dojo? Mirė užvakar. Paskutiniu lai-

ku buvo sublogė, kraujas bėgo pro

gerkle. Išėjo pavalkšioti ir negrižo,

atrado rugiu lauke — sako, toje pa-

čioje vietoje, kur rugius krito, kai

bet nesirengė būti artistu.

— Mirė. Rugiu lauke, — — — kar-

toja Jaugys.

Mirė ten. Ir šlamėjo javai, ir kaip

žvakės linko varpos. Gal būt, kaip nors

praedamas girdėjo jo giesmę, kas ži-

no. Arba, jis jau niekuomet nedaina-

vo vienas, kaip jaunystėje.

Nori paklausti, kur jis palaidojo —

ir neklausia. Sentimentalu pastovėti

prie diobės nuleidus galvą — juokin-

ga užkišti gėlę už kryžiaus. Kažin ar

yra koks kryžius. Kam eiti ten —

juk negali nuneisti jo lavoną? — gera

sanatorija, juk negali kaip kapu rū-

šikas išsimti iš karsto balsą — kuri

palaidojo gyva.

J. Šileika

KL. Cebulėnas

J. Buračas

Knežai

Pianisto St. Vainiūno koncertas

Šiu metu gruodžio mén. 10 d. Šiaulių Vist. Teatro salėje koncertavo pianistas virtuozas Stasys Vainiūnas. Stasys Vainiūnas, Šiaulių vid. muzikos mokyklos mokytojas, jau nuo seniai žinomas, dažnai koncertuoja ir pažangus pianistas.

Koncerto pirmoj daly A. Corelli — Godowsky. Pastorale praskambėjo ramiai, švelnialiai daug sakantais akordais. L. von Beethoven sonatas d-moll (op. 31), (Largo—Allegro. Adagio, Allegretto) išpildyme ryškus Beethoveninės stilis, išdainuotas fra-

siluma ir kai kuriais atvejais mūsų tautiniu originalumu. Salionas taip pat patarnaus ir tam, kad Kaune esantieji vokiečių karai bei civilinės administracijos tarnautojai galiėtum geriau pažinti per plastinį menu, kuriai žinomas visada ras ir dvasiniu pradmenu.

Kl. Giedėnės

siluma ir kai kuriais atvejais mūsų tautiniu originalumu. Salionas taip pat patarnaus ir tam, kad Kaune esantieji vokiečių karai bei civilinės administracijos tarnautojai galiėtum geriau pažinti per plastinį menu, kuriai žinomas, dažnai koncertuoja ir pažangus pianistas.

Antrojo koncerto daly skambintuo-

se Fr. Chopino kūriniuose (2 etudes, op. 10 Nr. 1. 12 ir 1. Vapsva, op. 49) pianistas pasireikė puikia bravrūrine technika, giliu bel išbaigtu tonu. Tik, gal, vietomis jėgos buvo per maža. Bet čia — tai jau salės akustikos kaitė ir, tuo labiau, nepri-

dengtos scenos, kuri koncertui nebu-

vo tinkamai paruošta.

J. Karoso „Liūdesys“ po Chopino

praskambėjo kukliai, bet labai nuo-

tilinginai. Savo architektonika „Liū-

des“ truputį primena Rachmanino-

va.

Geras programos numeris — naties

St. Vainiūno programinė slūta (op. 7).

Slūta keturių dalių: 1. Uodus 2.

Drugeliis, 3. Žilokas ir 4. Vapsva. Šiu

vakallukų paveikslai muzikos garsais

atvaizduoti visai charakteringai, var-

tojant modernias harmonines prie-

mones. Vietomis diatoninė slinktę ga-

lėtu pakeisti chromatinas, kas šiu

paveikslu vaizdavimui duotų chara-

teringu bruožą, ypač „Vapsvi“.

Cl. Debussy „Reflets dans l'eau“

natistas parodė rafinuota, sidabru

blizgančią tonų techniką ir maestriską fortepliono spalvingumą. Koncerto

programą baigė monumentalii M. Ra-

vello Toccata e-moll. Pub

Literatūrinė knyga

Literatūrinės, skaitymo knygos, chrestomatičios suvaidina tam tikra vaidmenį literatūros gyvenime. Be abejo, kad literatūros skaitymo knygos skiriamos pradiniam ir viduriniui mokslui. Tačiau tuo reiškiniu yra susirūpinę ne tik chrestomatių tvarkytojai, pedagogai, bet taip pat ir patys literatai. Mat, svarbu, kad kiekviena skaitymo knyga bendriau anibūdintu bet kurios tautos literatūrą. Pagaliau, skaitymo knygos patenka ne vien į mokytojų ir mokininkų rankas, bet taip pat į suaugusių aseit, tėvų, kurie šiaip ar tain turėt kurią pažiūrą į savo tautos literatūrą, poetus, rašytojus. Be to, subtiliai, gabiai sutvarkyti literatūros skaitymo knyga ar tik nėra pats tikrėjusias akstinas iš kelti į jauno literato talentą. Galimas dalykas, kad bet kuris chrestomatičioje idėtas kūrinėlis pasidaro būsimojo literato talento stumeklis. Toks akstinas paveikia jaunu žmogų pamėgti literatūrą.

Mūsų pedagoginėje literatūroje nemaža yra skaitymo knygu, kur sudėta daugiau ar mažiau, vienu ar kitu, autorių literatūriniu kūriniu. Labai dažnai tokias literatūrines knygas besudarant rūpiamasi vien pedagoginius reikalais. Gana dažnai dėl minimų pedagoginių sumetimų paukščiamas vienas kitas literatūros kūrinys ar veiklas. Tačiau tai ne taip dažnai pasitaiko, nes vis labiau ir labiau suprantama, kad skaitymu knygos skirtos ne vien auklėti hebrestančias sielas, bet drauge ir atvaizduoti tautos literatūrą. Be abejo, būtu savo rūšies nonsensas, jei kas nors pamėgintų teigti, kad literatūra galima vaizduoti nesižiūkiant ikiolo planu, jokios nako-ros. Tokia nuomonė tikrai būtu laidainga, nes tam tikras planas būtinai yra reikalingas.

Todėl labai malonus, kad prie skaitymo knygu sudarymo prisideda patys literatūrininkai ir net patys rašytojai. Be abejo, čia gana keblus reikalus, bet vis dėlto kiekvienas literatas geriau supranta bendrą literatūros reikalus ir turi platesnių literatūrinių akiračių, negu paprastai. Čia konkretiai tenka kalbėti apie 3 pataisytą „Naujiesių skaitymų“ leidimą, kuris yra Svetimo Vadybos patvirtintas iš šiemis mokslo metams išleistas. Gal net tas faktas, kad knyga išleidžiama trečiuoju leidimu, kalba apie knygos gera vertę. Todėl kain gi atrodo, tos knygos turinys? Knyga skirta I klasės literatūros mokslui. Tat, atrodo, knyga neturėtu būti didžiausio turinio. Bet vis dėlto knyga apšciai supažindina su mūsų literatūrą. Čia daugiausia sudėta mūsų klasiku kūriniai — Kristijono Donelaičio, Motiejus Valančiaus, Antano Baranauskio, Mažionio, Jono Biliūno, Vaižganto, Prano Vaičaičio, Vinco Krėvės ir kitu. Be to, šalimais sudėta visa eilė iš naujosių lietuvių literatūros atstovų kūriniai. Pagaliau, ypač knygos pradžiai, duota visa eilė lietuvių pasakų, dainų, kur ypač išryškėja lietuvių mitologiniai pradai visi lietuvių tautosakos ir literatūros gabalai parinkti gana rūpestingai. Beveik kiekvieno kūrinio gale pridėta klausimų ir aškinimų užsklandėlė. Be abejo, visa tai padaryta mokymo sumetimais.

Daugelius autorius pavaizduoti savo atvaizdais, o drauge pridėtos vienų platesnės, kitų sliauresnės biografijos. Matyt, kad tai parėjo nuo skaitymo knygos autorių pa-skirstymo darbo. Tačiau kalbant apie autorius ir ju kūrinius, tenka kai ko ir pasigerti. Mums atrodo, kad galima buvo čia iutrauki ir Vyduuna. Gal būt, kas nors pasakyti, kad tai per sunku. Ne! Kai kurie Vyduuno kūrinėliai, ypač tėvų šalių šeimės ažviliu, nėra nė kiek sunkūs. Gal čia ta pačia pastaba galima priminti, kad ir naujuju autoriu dar vienas kitas gali jo būti paminėtas. Ypač pabrėžiant, kad turinys trūksta darbo džiaugsmo kūrinjui, kurie, be abejo, turi didelę auklėjamą reikšmę. Pagaliau, šalimais su lietuvių patarėjimais, tautosakos šūkiais, galėjo būti ir panaši lietuvių rašytoju ištraukų. Tai padėtu-

kurti mūsų frazologiją, nes labai dažmai čia pasigriebiamas aškinimas. „Naujiesių Skaitymai“. Sudarė Juozas Ambrasavičius, Alina Skrupskienė, Ant. Valčiūnaitė. Valstybinė Leidykla. Kaunas, 1941. 256 psl. Kaina 2.— RM. J. Žg.

Darbo tarnyboje

Reportažas iš „Arbeitsdienst“ vyrų gyvenimo

Po darbo valgis dar skanešniai, ypačių darbo tarnybos vyrams Rytuose.

Vėl praėjo dienos, kai „naujiesių“ atsiveikino, o „naujiesių“ atėjo; tai vieno tarnybos pusmečio pabaiga ir naujo darbo pradžia. Vėl tūkstančiai jaunu vokėčių veikliai išsiungė į diždžią rudaži armija. Prasidėjo naujas didžiojo auklėjamojo darbo laikotarpis, darbo, kurį darbo tarnyba, kaip „nacionalsocialistinio auklėjimo auksotoji mokykla“, vyko jaunu žmonių tarpe, o tuo pačiu į voje vokiečių tautoje. Stai jie, tie „naujiesių“: dar kiek netikri, tačiau kupini geriausios valios. Darbo vyras Preussas, darbo vyras Steffensas, darbo vyras Wettstockas — tai skamba pradžioje dar kiek neprastai. Jau vadinesi nebe banko tarnautojas, kasyklų darbininkas, abiturientas. Žemėdikio darbininkas, tarnautojas, kavis, drogiestas, frankų gamintojas. Dabar es darbo žmogus ir dėvi drilichio švarką, kaip ir visi kitū, kurie

prieš kellas dienas yra atvykę į Rūkyrių. Silkinės kojinės pusbokščiai, elegantūs ekių kaklaraičiai ir gražesni sportinės elukutės išsiusta į namus. Parastas kaklaraičis, drilichio drabužiai, kepurė ant desinės ausies — tokis draugus pasitinka naujai atvykstanti. Išorinė civilio išvaizda nubrauktė. Dabar reikia žmogų jaukėti darbo kareiviu.

Berlyno tempas.

Tikrai galima pasakyti, kad pirmosios dienos kiek jaudino. Smūgė sekių smūgi. Ilgai svarstyti nebūdavo laiko, „Tikras berlyninis tempas“, — pasakė vienės frankų gamintoja su pagyrimu. Svilpukas po šviliukėje: Keltis! — Pasrenkti! Išėti! (Reikia dar geriu!) Atgal į kambarius! Išėti! (Tai por ilgai trunka!) Susiskiuoti! Dešinėn! Bėgti marš! Į kam-

barius, lovai kloti, praučtis, apsiengti, elti kavos atnešti, pusryčiai, pasirengti pratimams! Išėti... Visi kas prieiti kymas prie naujo neįprasto gyvenimo būdo pradžioje kiekviena vargina, tačiau po kelu dienų viškas jau yra sklandžiai. Is jaučių temperamentu, pažiūra, prietari pričiungiamu sąmyšiu per vienadius persyvėmus, vienodus žygus, vienodus rūpesčius ir džiaugsmus formuoja neišskiriamas bendrumas.

Išnėma per gyvenamus kambarius. Kiekvienas turi savo pavadinimą: Graf Luckner, „Immelmann“ Horst Weisel, „Graf Zeppelin“, „Ordensritter“... Kiekvienas iš jų yra ištinkamai įrengtas.

Reikia išmokti lova pasikloti.

Mes užtinkame kaip tik batus teinant. Malonus užsiėmimas ir labai megiamas. „Imama paprastai kiek batas tepti tepalo ir trama juoda, tol kol batas pasidaro minkštūtėlis“. Paaiškinėta dalinio vadas. Jis pasakė paprastai, lyg būtu taip paaiškinta kaičiau kaulų batų padaryti minkštūtėlių. O išbaigę abiturientus iš Chemnito, akičioja: jis gaoves kaip tik tokius kietus batus. Dallinio vadas nuolaidžiai šypsosi. Tokios kalbos jam gedėtos. Visuomet atsiranda tokiai, kurie jaučiasi nesėkmės persėkiojami. Jiems viškas bloga. Kaip tik jie gauna klečiausius batus, seniausiai dvirati, blogausiai čiužini. Aišku, tai pasireiškia ir šiek tiek nebotulio lovos paklajimui.

Anektrai, dėl lovos klejimo. Tai didžiausias pradžios laiko rūpestis. Loja turi būti kampuota, tiesiai kraštais, lygi, antklodė — kaip stačia lenta. Langva pasakyti... „Toks žiaudėti du šūlinys nekalau“), eikov beveik vėl iškylant. „Ji suvaldyti yra menas“. Žigėkite, ateina dalinio vadas. Jis išukėtė juokaudamas paliečia jis čia, padraukia ten, truputį paspaudžia. Turi būti kampuota, tiesiai, lygi. „Ai manau, kad to niekuomet neįmok-

siu“ sakė išblykės abiturientas. Dallinio vadas šypsosi: iki šiol visi išmoko.

Jei motina tai žinotų!

Metame žvilgsni į spinta. Jau viena sutvarkyta! Pradžioje visi nežinojo, kas daryti. Kiekvienas galvojo kiek panašai, kaip mazas berlyniečis, kuris abejodamas pareiškė, kaip jis viškas sutalpins toje mažoje indaujoje. Tuo tarpu ir čia pasireiškė pažanga. Daiktai yra sudėti tikslinių ir apdirbių, durys ir lentynos švarių ištisostų popieriumi. Baltinių sudėti lygial, kaip pridera. Jei motina žinotų, koks pavyzdingas ir tvarkinės jos sūnus pasidarré per keletą dienų.

Vakarus pasakojama ir juokiamasi. Cia suspažiama greit ir iš pagrindų. Kiekvienas turi savo siplumu, ir turi pakęsti mažas pajuokas. Vienintelis ginklas tokiai atveju yra juoktis kartu! Kas pasirodo jažiedas, turi tuo suprasti, kad padarė didelę kvaliystę. Kitų kaip tiktais to ir laukia.

Gražus Fricas jau pirmą dieną teraujasi, kada bus atostogos. „Pirmai jis turėtų išmokti telinčių vaikščioti“, — skambia trumpas atsakymas. Juk jis dar tik prieš kelias dienas netikėjotė, kad, turėdamis beveik 18 metų amžių, galėtų tiesiai stovėti ir tvarkingai vaikščioti. „Twirtai stoveti ir etti tiesiai“ — buvo pirmu dieną darbo planas.

Rytą pirmą kartą činama prie stovybos vietas. Jie džiaugiasi tuo. Jie žino, kad tai didelis, gražus uždavinyms, ir iš supratimais pribildžio jis naujou stipriau gyvenimo iausmo. Jie dirba tolina ta darba, kurį pradėjo ju dirusai, kuris prieš jūs, kaip nesėlinomi darbininkai, dirba tautai“. Trečių rudenį darbo drabužius. O kai po penės metu kruonėtaus darbo jis padeda kastuya, užleidžiamai vieta naujeliams vyrams, tada jis bus prisartintas vienai ženčiai arčiau prie to didžiojo tiklo, kuri Flueris yra vienos pastates.

(Iš „Darbo žmogus“)

Sportas

Rytų Kūno Kultūros Rūmuose

Ryt, sekmadienį, 8 val. halės teniso turnyro baiminių susitikimą žaidžia Viršulės — Ščukauskaitė. Dailiojo čiužimo oficialų sezono atidaryma tenka atidėti velesniams laikui. Taip pat dėl netinkamu oro salygų negalės išvysti né ledo ritulio rungtynės. Kauno pirmenybėms išsirėžėti šešios komandos: Tauras, LFLS, Perkūnas I, Perkūnas II, LGSF ir Kovas.

18 val. ivyks sportininkų vakaras, kurio pelnas skiriamas Savitarpinei Pagalbai. Vakaro programma paskelbta vakarykštėlame dienraščio numerijoje. Galima pasakyti, jog ji išvairia, nuotaikingu ir verta pamatyti.

Krepšinio teisėjų kursai

Kadangi paskutiniu laiku pasireiškė didelis kvalifikuotų krepšinio teisėjų trūkumas, Kūno Kultūros Rūmai surengė krepšinio teisėjų kursus. Kursuose dalyvauja 62 asmenys, juose 16 moterų. Daugiausia kursantų yra iš mokyklinės jaunuomenės tarpo, kurie patys žaidžia ar žaidė krepšini. Kursantai praeina tam tikra programą ir turi teorinius ir praktinius užsiėmimus. Kursuose dėsto: Dr. Vokietaitis, Dr. Simkus, Šackus, Zaroskis, Baitrūnas. Kursai numatomi baigtų kita savaitę.

Pa Vilnius krepšininkų gatvėlių

EILINIO ZIŪROVO PASTABOS

Pereita šeštadienį ir sekmadienį Kau- ne viešėjo Vilnius krepšininkai ir su- žaidė čia dvejus rungtynes. Su Kauno Teniso Klubo ekipa, kuri tuo metu Kaune yra antruoju vietoj, gana iškinančiai laimėjė 19:9 ir neįmanė pralaimėti. Dr. Vokietaitis, Dr. Simkus, Šackus, Zaroskis, Baitrūnas. Kursai numeruoti baigtų kita savaitę.

Rinktinė laimėjė. Be ar toks penkiu taškų laimėjimas išryškina tikrą Kauno krepšininkų pajėgumą? Paprastas krepšinio rungtynių žūrovai be gražaus žaidimo nieko neparodo. Gi žūrovai, kuris išsiaiškėja yra sekės mūsų krepšinio plėtimą, sukeliu pagrįsto nerimo dėl mūsų krepšinio ateičias.

Kurti mūsų frazologiją, nes labai dažmai čia pasigriebiamas aškinimas. „Naujiesių Skaitymai“. Sudarė Juozas Ambrasavičius, Alina Skrupskienė, Ant. Valčiūnaitė. Valstybinė Leidykla. Kaunas, 1941. 256 psl. Kaina 2.— RM. J. Žg.

Šių šias eilutes yra eilinis žūrovas, bet puikiai pažiūsta krepšini, daugelį žaidikų bei reprezentantų. Tikiu, kad mano nuomonė atitiks visų objektivų žūrovų nuomonę, ir gal kai nepatikė, nes greičiausiai jie bandys išsiaiškinti.

Nuostabu, kad vilniečiai, turėdami tik vieną pirmaklasį žaidėją, atėjė Andrulių, augebėjo parodytį tokį gražų ir krepšinio stebetojui tokį turinį žaidžiamas. Nebuvo daroma né vieno neangalvoto žingsnio, nė kiaudos pažiūda yra tik de techniniu žaidikui neužsibėliju, kuris nėra per savaitę išsiliečiamas. Kauniskių technikai vilniečius virijo mažiau nei 50%, vis dėlto pergalė nėra didelė, be to, pasekėmis viena laikai, svyra. Čia ir iškyla taktinių gudrybių mokyklos klausimas. Šis mokykla vilniečiai yra per pora savaičių, tuo tarpu kauniskiai, atėjė mūsų reprezentacinė rinktinė, veltui jos ieško jau eilę metų ir be centrinių žaidimų nieko nebesuranda. Neuztenka būti geru metikui, bet reikia mokesti ir sudaryti progas metimams.

Baigdamas tikiuos, kad tie, kuriems klausimas turėtų rūpeti, nepažiūrėja prie pirtbus ir padės mūsų krepšinį užsirengti.

ARAS.

Švedų sportininkų laimėjimai

Zymiausias Švedijos sporto laikraštinių Torstenas Tegneris, rašydamas apie šiu metų Švedų pasiekimus išvairose sporto šakose, stai ka byloja: „Švedijos futbolo rinktinė dabar turi gynima, kuris nėra menkesnis, nei Danijos ar Vokietijos. Be to, mūsų sparninius puolikas Maertenssonas yra puikiausias visoje Europoje, gali kitas rinktinės dalyvis Garvis taip pat neteisėlika. Apskritai, siemet Europoje ryškiausias pasiekimė Švedija. Atžymintinas visapusiškumas: dažai nesinkluoti imtynėse, taip pat tenise, o ūselcaru ledo ritulininkai nugalioti 1:0“. Gal būt, Tegneris truputį per daug pasireklamavo, bet bent lengvojo atletikoj tenka pripažinti nuostabią pažangą ir pirmavimą ne tikta Europa, bet ir Amerikoje.

Septyniose varžybose (1500 m. 3000 m. 5000 m, 400 m kliūtiniam, 3000 m kliūtiniam, 10 km ėjime, 25 km ējime), Švedai buvo geriausi, pasaukėjus 16:10. Tas patai Reuteris pranešė iš Lemos, jog prezidentas Prado paaiškėjo Rooselvėli telegrama, kurioje pabrėžia, jog Peru respublika lojaliai respektuoja kontinento vieningumo ir gynimo paklusus ir darys visa, kas galima.

„Amerikos kontinento laisvę išlaikyti“. Pagal vieną Reuterio pranešė, iš Švedijos žūrovų, kaip Peru respublika lojaliai respektuoja kontinento vieningumo ir gynimo paklusus ir darys visa, kas galima. „Amerikos kontinento laisvę išlaikyti“. Pagal vieną Reuterio pranešė, iš Švedijos žūrovų, kaip Peru respublika lojaliai respektuoja kontinento vieningumo ir gynimo paklusus ir darys visa, kas galima.

AMSTERDAMAS. Reuteris praneša, esą, Kostarikos respublika ketvirtadienį po piet paskelbė Vokietijai ir Italijai karą. Toliai, esą, Meksika nutraukusi su Vokietija ir Italija diplomatinius santykius. Reuteris praneša iš Havano, kad prezidentul Batisai reikalaujant, kongressas paskelbė karą Vokietijai ir Italijai. Tas patai Reuteris praneša iš Lemos, jog prezidentas Prado paaiškėjo Roos

Kauno Didysis Teatras

Seštadienį, gruodžio 13 d. vakare

BRANDOS ATTESTATAS

L. Fodoro 3 v. pjesė

Bilietai nuo 0.20 — 1.20 RM

Abonentinių bilietų negalioja

Sekmadienį, gruodžio 14 d. vakare

RIGOLETTO

G. Verdi 4 v. opera

Bilietai nuo 0.50 — 2.50 RM

Abonentinių bilietų negalioja

Antradienį, gruodžio 16 d.

M A R T A

F. Flotovo 4 v. opera.

Bilietai nuo 0.40 iki 2. — RM.

Abonentinių bilietų galioja.

Trečadienį, gruodžio 17 d.

DIREKTORIUS FLAKSMANAS

Otto Ernsto 3 v. pjesė.

Bilietai nuo 0.20 iki 1. — RM.

Abonentinių bilietų galioja.

Penktadienį, gruodžio 19 d.

A R L E K I N A D A

R. Drigo 2 v. baletas.

PIRŠLYBOS

B. Dvariono 1 v. baletas.

Bilietai nuo 0.50 iki 2.50 RM.

Abonentinių bilietų negalioja.

Seštadienį, gruodžio 20 d. vakare

LINKSMOJI NAŠLĖ

F. Lehoro 3 v. operetė.

Bilietai nuo 0.40 iki 2. — RM.

Abonentinių bilietų galioja.

Sekmadienį, gruodžio 21 d. 13 val.

Z E N T A S

V. Krėvės-Mickevičiaus 8 pav. sodž.

gyvenimo vaizdai.

Bilietai nuo 0.20 iki 1. — RM.

Abonentinių bilietų negalioja.

Sekmadienį, gruodžio 21 d. vakare

LOHENGİRINAS

Wagnerio 3 v. opera, K. PETRAUS-

KUI dalyvaujant.

Bilietai nuo 0.50 iki 2.50 RM.

Abonentinių bilietų negalioja.

Kauno Jaunimo Teatras

Sekmadienį, gruodžio 14 d., 14 val.

KELIAUJANTI PURIENA

Manfred'o Kyber'o 4 veiksmu 10 pav.

pasaka — jaunimui.

Bilietai nuo 0.40 — 1.00 RM.

Penktadienį, gruodžio 19 d., 12 val.

TEVO PALIKIMAS

3 pav. insceniuota lietuvių liudies

pasaka.

BRĒMENO MIESTO MUZIKANTAI

4 pav. insceniuota broliai Grimmų

pasaka.

KONCERTINĖ DALIS

Uždaras spektaklis.

Šeštadienį, gruodžio 20 d., 14 val.

12 BROLIŲ JUODVARNIAS LAKSIUSIU

S. Ciurlionienės 4 pav. pasaka

Bilietai 0.30—0.80 RM.

Pajamos už spektaklį skiriamos Se-

vitarpinei Pagalbai.

Sekmadienį, gruodžio 21 d., 14 val.

KELIAUJANTI PURIENA

Manfred'o Kyber'o 4 veiksmu, 10 pav.

pasaka — jaunimui.

Bilietai 0.30—0.80 RM.

Bilietai parduodami teatro kasoje

kasdien nuo 10—14 ir nuo 16—18 val.

TEATRAS

Ožeškienės g-vé/str. 27.

Programa įvairi ir įdomi, dalyv.

kupletistui Biržiniui.

Seansai: 18 ir 20 v. v.

Sventadieniais 16, 18 ir 20 v. v.

Bilietai nuo 0.30 iki 0.90 RM,

par-

duodami teatro kasoje nuo 12 iki 14 v.

v. ir valandą prieš vaidinimą.

Kalėdinės eglutės pardavinėjamos

šiuose Mišku Departamento malku

sandeliuose Kaune;

1) Miško gatvė Nr. 14a,

2) Zanavykų gatvėje prie turgavie-

tės,

3) Ringuvos gatvėje (Sanduose),

4) Jonavos g. buv. sporto aikštėje.

Kreiptis nuo gruodžio 14 dienos

darbo dienomis nuo 8.30 iki 16.30 val.

Privatiniam asmenims eglutėmis

prekiavanti draudžiama.

Mišku Departamentas

4624(2)

SMULKŪS SKELBIMAI**Siūlo darbo****Reikalingi prityre revizoriai.**

Kreiptis į Lietūkio Instruktorių Revizorių skyrių, Vytauto pr. 33, IV aukšt.

Parduodama pliušinė sofa ir pirkšu stališka varstota arba šrūbus varstoti. Sužinoti: Kanto g. 17, Baldu dirbtuvė.

4763(1)

Noriu pirkti namą su sklypi arba tik sklypą. Siūlyti raštu šio laikraščio administracijai Nr. 3861.

4652(1)

Skubiai reikalingas vyru kūrėjai, Sančiai, Juozapavičiaus pr. 55. Sadzevičiaus kūrėjai.

Parduodami: vyriški vidutiniam ūgiui kailinių, bezdžioniškai blama, karakulio apyvaklis ir moteriškas žieminis paltas vidutiniam ūgiui.

4746(1)

Putvinisko 40, b. 4, nuo 8—10 val. rytė.

Radviliškis, Vasario 16 d. g. Nr. 7, Lastauskas.

4570(5)

Skubiai reikalinga prityrusi kūrėja, Radviliškis, Vasario 16 d. g. Nr. 7, Lastauskas.

Parduodamas moteriškas žieminis paltas, mufta, kalnerius ir ridikliūs. Raseinių 26—3.

4756(1)

Tarnaitė mažai šeimai tuoju reikalinga. Rekomendacijos būtinos. Atlyginimas gerai.

Kreiptis: Kaunas, Būgos g. 39a, b. 1 (Norkaičio namas), tel. 25340.

4760(2)

Darliko 40, b. 4, nuo 8—10 val. rytė.

Radviliškis, Vasario 16 d. g. Nr. 7, Lastauskas.

4741(1)

Dviuje asmenų šeimai su vaiku reikalinga sažiningo tarnaitė. Rekomendacijos būtinos.

Kreiptis: Žemaičių 86b, but. 1, telef. 29753.

4736(1)

Gudžiūnų parapijai skubiai reikalingas, gerai iššavintas (ir baigęs bent keliais gimnazijos klasės), galintis organizuoti ir vesti chorą vargonininkas.

Kartu bus suteikta ir etatinė tarnyba. Atlyginimas apie 800 Rub. i mėnesį.

4741(1)

Prašymus su gyvenimo aprašymu siusti Gudžiūnų parapijos klebonui.

Prezidento g. 7. Technika Šaltkalvių d-vė.

4740(1)

Miškų urėdijoms, Vilniaus krašte, reikalingi raštinės tarnautojai: buhalteriai, sekretorių, raštininkai.

Prašymus su gyvenimo aprašymu ir ankstyvesnės tarnybos dokumentais siusti Mišku Departamentui, Kaunas, Kestuolio 15.

4737(2)

Ieško darbo

Jauna inteligentė, mokanti vokiečių kalbą, ieškau kur nors darbo galvykloje arba krautuvėje ir t. t. Siūlyti: M. Stanaitytė, Kanto g. 3, b. 7.

Parduodama medinė lova su matracu, vyr. juodas kostiumas, foto aparatas 6x9, dviračiu lempos su diamama ir moteriškas paltas, Kavų g. 56, bt. 1.

4726(1)

Mokinys gerai vokiečių — lietuvių kalbas ieško nuo 1942 I.I d. nuolatinės tarnybos. Pranešti: Žilų g. 20, b. 2.

Parduodama siuvamoji mašina „Singer“. Sužinoti: Zarasų g-vé Nr. 17, bt. 5.

4725(1)

Buhaleris, 10 metų dirbęs gamybinių imonės, mokinys gerai žodžiu ir raštu vokiečių, lenku ir rusų kalbas, be to, mašinarišti, kom. korespondencija, ieško tarnybos (tik Kaune). Siūlyti: „I Laisve“ administracija „Buhaleriui“.

Pirkšiu naujas ar mažai vartotus salionėlio baldus. Pageidaujama faheruotus „Magoni“ faneriai, tamios spalvos. Kaina nesvarbu. Siūlyti telefonu 27197 arba 28208 nuo 11 iki 14 val.

4721(1)

Sažiningas, darbūtis ir myliš švara zakristijonai ieško didesnės parapijos vietos tuo ar nuo naujų metų. Rašyti K. Cesnaukiui, Šimulų km., Kukliai p.

Pirkšiu velšinių, medžioklės, žinių Siūlyti telef. 20776.

4719(1)

DÉMESIO!

Pirkšiu sluv. mašinos kojas su kabinetiui ar paprastu stalu, arba keisiu nauja rankinė siuv. mašina i. koljinę. Skirtumą susitarus priekėsiu. Be to, pirkšiu mažai vartota vyr. dviratį iš ūgio vyr. žiemini palta.

Sukuriant nurodant kalną nuo 9—18 val. ir šventad. 10—14 val. Moterų rūbų sluvyklą, Savanorių pr. 125, b. 1. S. Grachauskui.

4676(2)

Mokytojas — korepetit, ieško darbo — pamoku su vaikais — mokiniais, čia ar provincijoje, už išlankymą. Adr. Kaunas, A. Panemunės pėštas iki, paraičiai, asm. liud. Nr. 2608. Ml-Ka-Do.

Pirkšim: 1) Generatorius trifazės srovės V=380/220 voltų, N=45+100 kilovatų, F=50 periodu. 2) Frequencijos 220 v. 50 periodu, kilnojamameometra iki 200 amp. ir voltmetra iki 400 voltų skalėmis. 3) Motoru trifazės srovės 380 voltu, 50 periodu, jvairaus žalingumo. Siūlyti: „Linas“ Duonelaičio 9, tel. 28866.

4600(2)

18 metų mergaitė skubiai ieško tarnybos pardavėjų, padavėjų arba prie mažos šeimos, mokū ūgiu tiek virti. Siūlyti: Ciurlionės 13, b. 7, tel. 25576. Markūnaitei.

Jaun. leit. Jonas Kudirkos Paskutinį laiką buvo Varėnos poligone. Žinančius apie ji prašau pranešti Jakienė Lidai, Grūždžiai.

4753(1)

Atodaira jaunimui

Pasaulinis karas vėl išsiliepsnojo. Kaip baisi Dievo rykštė, jis nusiaus visa žemę, ir jeigu šiandien dar yra kur kampelis nepatyres karčiu karo vaisių, tai jam pakanka vienos minties, kad juo labiau tie vaisiai subrės, tuo bus kartesni, — ir ta viena mintis turi apkartinti visa tariamai ramu to kampelio gyvenimą. O vis dėlto pažemintos ir nuskriaustos, bet gajos ir kūrybinis tautos su nepalaužiamu valia prisūtima visas šurpias to karo aukas dėl to, kad jos kovoja už ateitį. Kova už ateitį, išrasminanti visas dabarties aukas ir kančias, yra vienas iš tauriausių žmogaus užsimojimų, nes čia jis siekia ne asmeninės, bet būsimųjų kartų ateities. Tos būsimosios kartos nėra kokia abstrakcija. Vaikai ir jaunimas argi nėra visai apčiuopiamas grandis, kuri mus riša su ateitimis, kuri yra jau konkreči tos ateities dalelė?

Tačiau kaip tik čia susiduriame su taip būdingu karo metu paradoksu. Kovoja ir aukojamas už ateities kartas, bet kovos ir vargo sūkury dažnai pamirštamas ir aplieidžiamas pats objektas, dėl kurio kovoja. Juk mūsų auka tik tada bus prasminga, jei tos būsimosios kartos ateis tobulesnės už mus. Tuo tarpu vien savo jégomis nė vienas jaunuolis nėra pastekes bent minimalinio tobulumo. Jis turi būti vyresnių ugdomas. Ir karo metu auga ir bresta jaunimas, jį veikia aplinkuma, veikia vyresnių itaka, veikia madingos idėjos ir šūkių.

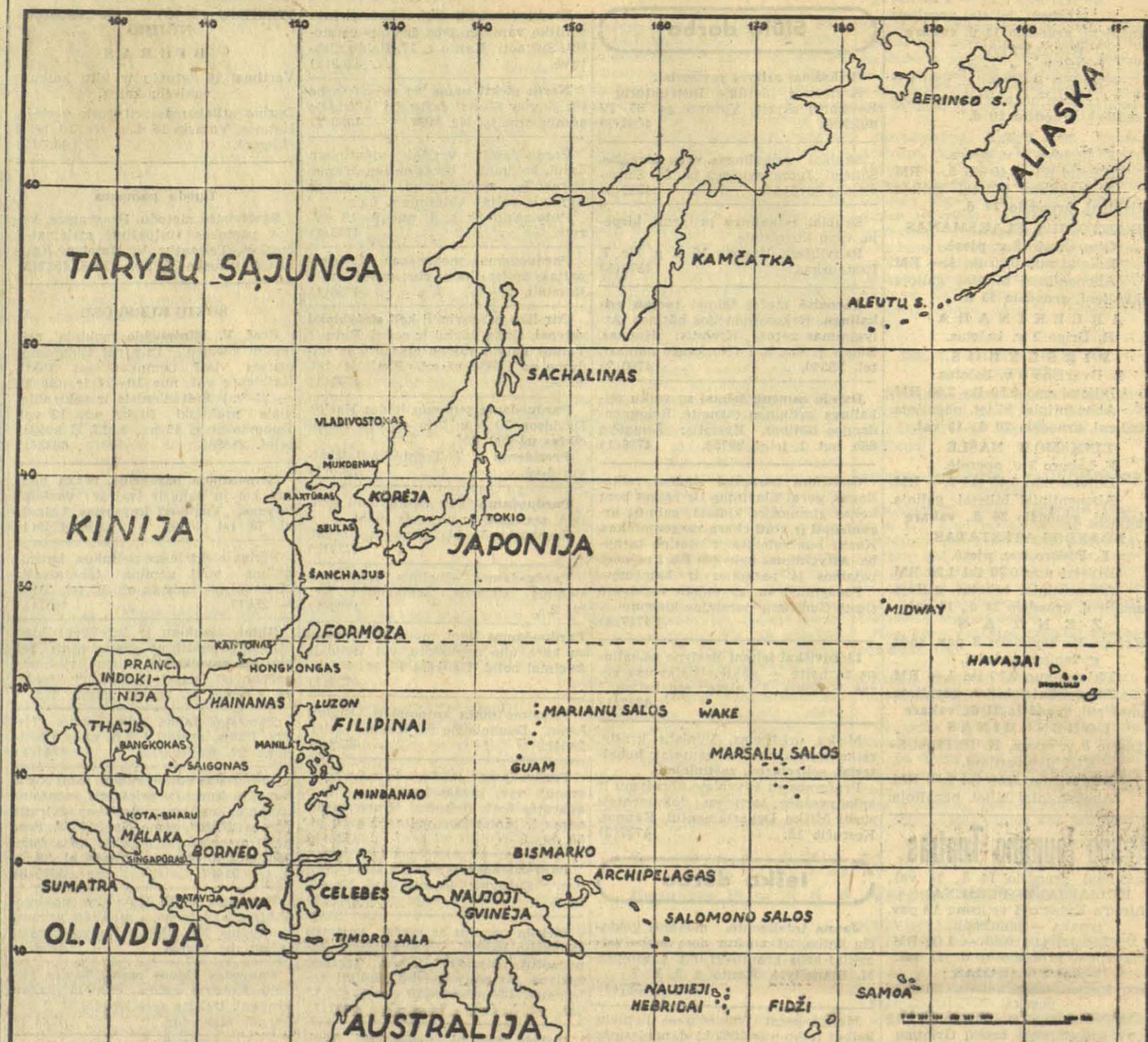
Ar mūsų vyresnioji karta, atskinga už jaunimo dvasis susiformavimą, šiuo metu yra pakankamai samoningu tos tiesos, kad jaunimą lemiama veikla ne šiaip naudingi klasės auklėtojo pagraudėmai, motinos ašaros ar tévo vytinis, bet gyvenimas, kurį jis mato ir kuriame aktingai jis pats dalyvauja. Todėl visa, kas vyksta vienajame gyvenime, kas prieinama plačiajai publikai ir paskleidžiamai maše, ar neturi būti tvarkoma respektuojant jaunimą? Štai turime kino veikalus, kurie atskleidžia tam tikrą tikrovės sektorių, pamoko ar teikia estetinio pasigérėjimo, bet kurie, atsižvelgiant į nesubrendusio ar brestančio jaunimo psichologiją, jam visai neteiktiniai. Kino sriti tvarkančios istarginės tai puikiai įvertina ir i tokius dalykus neįsileidžia vaikų ligi 14 metų, o respektyviai ir jaunuolių ligi 18 metų. Tačiau kaip paaškinti, jei kokliame teatre, kur rodoma specialiai mokykliniams jaunimui insceniuota pasaka, čia pat išleidžiamas į sceną kabaretiniai baleetas, kurio demonstravimas to amžiaus jaunimui rodo absolutinį rengėjų nesiorientavimą brestančio jaunimo psichologijoje ir reiskia tik jo dvasis ir vaizduotės žałożimą.

Tai vienas pavyzdys iš vienos stilių. Straipsnis vieta ir pobūdis neleidžia išsiplėsti, išdiferencijuoti ir paliustruoti pavyzdžiai bendrus teigimus. Nesustojome čia ties itin reikšmingu jaunimo dvasis formavimesi faktorium — lektūra, nevertinome tokų faktų, kad, pvz., atsitinka, jog tévas per mokinį siunčia mokytojui truputį samagno, kad ne visur rodomas pakankamos pastangos su šaknimis išrauti iš mokyklinio jaunimo papročių bet kurias bolševikinės netvarkos liekanas. Šioje vietoje norime mesti tik bendro pobūdžio šukį, kad atodairia jaunimui visur ir visuomet, kur tik tatai galima karo sąlygose ir ypač karo sąlygose, būtų rodoma, nes tai nemažiau svarbu, kaip auklėtoju dažnai nagrinėjamos temos apie kortelės, cukrų ir puspadžių. Tai mūsų ateities klausimas!

Taijus konfiskuoja anglų ir amerikiečių turta

TOKIO. Tajo vyriausybė, vykdymada Tajo ir Japonijos puolimo ir gynimosi sąjunga, gruodžio 11 d. émési konfiskuoti anglų ir amerikiečių turta Taje — praneša „Tokio Asahi Šimbun“. „Tokio Nisi

Tolimųjų Rytų karo laukas

Vengrija prisidėjo prie Vokietijos - Italijos - Japonijos s-gos

Jungt. Amerikos Valstybės atšaukia savo ambasorių iš Vichy. Sovietų oficiozas vadina japonus agresoriais...

TELEFONU IŠ BERLYNO

Vokiečių spauda ir politiniai sluoksniai tebéra užvakarykštę istorinių ivykių ir antrojo pasaulinio karo ženkle. Berlyno politiniuose sluoksniuose ašikiausiai pabrëžiamas, kad kuras nesas kieno kito, bet tik Rooseveltas, nes jis esas didžiausias kaltininkas, kad iš viso šis kuras kilo. Neesminis esas dalykas, kad Vokietija pirmoji paskelbė Jungtinės Valstybės karą. Wilhelmstrassės slucksniai pareiškia, kad faktiškai karą pirmoji pradėjo jau nuo seniai Amerika, kai Rooseveltas davé savo įsakymą šaudyti į ašies valstybių laivus vandenynę. Taip pat Jungtinės Valstybės nau nuo seniai teikiančios ginklus Vokietijos priešams. Todėl visai tuščiai ir nesėkmingai dabar Rooseveltas vaidinas užpultojo rolo. Tuo jis nieko nepasieksiai ir nieko neįtinkiasi. Juk jis visą laiką buvęs dižiausias kurstytojas.

I šią gigantišką kovą įsitrukia vis daugiau ir daugiau valstybių.

Vengrija jau pareiškė prisidėjant prie Vokietijos — Japonijos — Italijos karinės sąjungos ir ji jau nutraukė santykius su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis.

Tai rodo, kad greičiausiai ir kitos trišalio paktu dalyvės, kaip Rumunija, Bulgarija, Slovakija ir Kroatija, deklaruos savo solidarumą Vokietijos, Japonijos, Italijos sąjungai. Reikiā ta proga priminti, kad Slovakija ir Kroatija nebuvę Jungtinės Valstybių pripažintos ir iki šiolei JAV su jomis neturėjo jokių santykių. Tuo tarpu neaišku, ką dar yra kitos antikominterninio paktu dalyvės, kaip Ispanija, Danija ir Suomija, kurios nėra prisidėjusios prie trių valstybių paktu. Taip pat tebéra neaiškus ir galutinis Prancūzijos nusistatymas. Tačiau charakteringa, kad

JAV jau atšaukia savo ambasorių iš Vichy.

Maskvos „Pravda“ gruodžio 12 d. išspausdino vedamąjį apie Tolimųjų Rytų konfliktą, kuriame jis Japonija pavadinio agresore. Tačiau tai dar nelaikoma oficialiu Sovietų Sąjungos vyriausybės pasisakymu šio karą atžvilgiu. I tai pareiškiama, kad kas ne kas, bet jau Sovietų Rusija, kuria anais metais taip begėdžiai užpuolė Suomiją ir nuterijo Pabalijos kraštus, apie kitų agresijas neturėtų kalbėti. Apskritai, šis „Pravdos“ pasisakymas yra pirmas iš viso Sovietų Rusijos reagavimas į Tolimųjų Rytų karą ir čia užsieniečių žurnalistų sluoksniuose manoma, kad tai vis dėlto

pakankamai aiškus pasisakyti už Londono — Vaingtono bloką. Dėl anglų tvirtinimo, kad esą Vokietija pareikalavusi iš Švedijos karas bus sunkus ir, greičiau,

siai, ilgas, todėl ir visai tautai teks įtempti jėgas ir daug dirbtį.

Kariniai vokiečių sluoksniai susilaiko nuo komentarių apie rytų frontą. Apskritai, čia manoma, kad iki ateinančios vasaros kokių nors ypatingesnių ivykių bei didesnių mūšių vargu ar tenka laukti. O dėl mūšių Slaučės Afrikos pareiškiamas, kad anglai, nežiūrint jų su nemažu triukšmu pradėtos ofenzivos, jokių lemiamu laimėjimui nepasiekė. Jų tikslas buvo užimti visą Šiaurės Afrikos krantą; tai tik tuo met jų ofenziva gal būtu pasiteisinus. To anglai siekė, bet tai neįvyko.

Zymusis vokiečių architektas prof. Arnold Breker, kuris rengiasi perplanuoti visą Berlyno miestą, buvo pasikvietęs pas save į sveciūs užsienio spaudos atstovus ir parodė savo planus.

Vakar rytą gavau iš Cikagos nuo Kun. Kazio Barausko, buv. „Mūsų Laikraščio“ red., telegramą, kuria jis teiraujasi apie Kazės Barauskienės ir Agnieszko Kunskienei, gyvenusiu Ramygalos vals. Masiokų kaimine, likimą. Be to, jis prašo sužinoti apie Oną Vencevičieng, gyv. Dotnuvos vals. Mastautu kaimine. Kazij Svilipauską, gyv. Krakėse, ir Kun. Ant. Pakeltį, gyv. Kaune. Toliau savo telegramoj jis dar kartą patvirtino amerikiečių nepaprastą susirūpinimą išvežtaisiais į Sov. Rusiją lietuviams. Esą, kasdien iš Amerikos į Sibirą ir kitas Rusijos vietas išsiuntinama eibės telegramų. Tai gal bus paskutinė telegrama, kuria gavau tiesiog iš Amerikos.

Dr. P. A.